

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Evy Šonkové a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Sylvy Šiškeové v právní věci žalobkyně: **Z. Š.**, zastoupená Mgr. Janem Bučkem, advokátem se sídlem Vítězslava Nezvala 604, Frýdek-Místek, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 2771/117, Ostrava, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 11. 2021, č. j. MSK 106435/2021, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 5. 2022, č. j. 22 A 7/2022-32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Městský úřad Frýdlant nad Ostravicí rozhodnutím ze dne 16. 6. 2021, sp. zn. MUFO_S 4208/2020 (dále jen „městský úřad“), odepřel žalobkyni podle § 38 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“) právo nahlížet do spisu vedeného u stavebního úřadu pod sp. zn. MUFO_S 4208/2020 ve věci povolení k nakládání s vodami, vypouštění předčištěných odpadních vod do vod povrchových, bezejmenného vodního toku na pozemku parc. č. X v k. ú. N. V. u F. n. O., a ve společném řízení o umístění a povolení stavby „Společná kanalizace“. Odvolání žalobkyně bylo zamítnuto v záhlaví uvedeným rozhodnutím žalovaného.

[2] Proti tomuto rozhodnutí žalobkyně podala žalobu, kterou Krajský soud v Ostravě v záhlaví označeným rozsudkem (dále jen „krajský soud“) zamítl. Podle krajského soudu žalobkyně svou žádost o nahlížení do spisu odůvodnila pouze možností podat námitky a vyjádřit se k podkladům rozhodnutí v rámci probíhajícího řízení. Ke dni vydání napadeného rozhodnutí bylo pravomocně rozhodnuto, že žalobkyně není účastníkem předmětného řízení, přitom právo podat námitky a vyjádřit se k podkladům rozhodnutí mají pouze účastníci řízení. Bylo tak na žalobkyni, aby prokázala právní či jiný důležitý zájem na nahlížení do spisu, který ovšem ani netvrdila.

[3] Krajský soud za nepřipadnou považoval námitku, že žalovanému je znám obsah žádosti žalobkyně o účastenství ze dne 3. 6. 2019, a tudíž je zřejmý její právní zájem na věci. Otázka důvodů, pro které žalobkyně žádala o zařazení do okruhu účastníků řízení a právní zájem na nahlížení do spisu spolu totiž podle krajského soudu primárně nesouvisí.

[4] Krajský soud se ztotožnil také s posouzením žalovaného ohledně odkazu žalobkyně na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2019, č. j. 9 As 361/2018-47, který se týkal nahlížení do spisu na základě žádosti žalobkyně v jiném řízení. V tamějším řízení totiž podle krajského soudu žalobkyně od počátku tvrdila relevantní skutečnosti, odůvodňující její zájem na nahlížení do spisu. Nynější rozhodnutí žalovaného tak není s tímto rozsudkem v rozporu.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále jen „napadený rozsudek“ a „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a), s. ř. s., tj. pro nesprávné posouzení právní otázky soudem. Stěžovatelka uváděla i důvody podle § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., avšak k nim žádnou argumentaci neuvedla.

[6] Stěžovatelka namítá, že se krajský soud zabýval usnesením ze dne 16. 6. 2021 (prvostupňové rozhodnutí), ale stejně jako žalovaný opomenul obsah protokolu ze dne 30. 9. 2020. Krajský soud měl posoudit, zda nebylo povinností městského úřadu vyzvat ji k upřesnění důvodů, ze kterých dovozuje svůj právní zájem na nahlížení do spisu, aby mohl poměřovat proporcionalitu jejích zájmů se zájmy účastníků řízení, a odkázala na rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. 3. 2010, č. j. 10 Ca 140/2009-24, publ. pod č. 2234/2011 Sb. NSS.

[7] Stěžovatelka má za to, že žalovanému musel být znám obsah její žádosti o účastenství ze dne 3. 6. 2019, neboť usnesením ze dne 2. 9. 2020, sp. zn. MUFO 25417/2020, bylo spojeno řízení o společném povolení, do jehož správního spisu chtěla stěžovatelka nahlédnout, a řízení ve věci stěžovatelčiny žádosti o postavení účastníka řízení. Krajský soud tuto její námitku nesprávně posoudil jako nepřipadnou a usnesení ze dne 2. 9. 2020 vůbec nezmínil. Odepření práva nahlížet do spisu má za nepřiměřené. Dále stěžovatelka poukázala na judikaturu Nejvyššího správního soudu týkající se nahlížení do spisu podle § 38 odst. 2 správního řádu, z níž akcentovala, že při posuzování otázky právního zájmu nemohou správní orgány hodnotit, zda výsledky nahlížení do spisu povedou k úspěšnému prosazení nároku žadatele.

pokračování

[8] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že napadený rozsudek považuje za zákonný, správný a řádně odůvodněný. Navrhl, aby byla kasační stížnost zamítnuta.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, stěžovatelka je zastoupena advokátem. Poté přezkoumal důvodnost kasační stížnosti dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Nepřípustnou podle § 104 odst. 4 s. ř. s. shledal Nejvyšší správní soud námitku týkající se povinnosti správního orgánu vyzvat stěžovatelku k upřesnění důvodů žádosti o nahlížení, neboť ji stěžovatelka neuplatnila v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohla.

[12] Stěžovatelka dále namítá, že z obsahu její žádosti o účastenství je zřejmý její právní zájem na nahlédnutí do spisu.

[13] Při posuzování žádosti o nahlédnutí do správního spisu jiné osoby, nežli účastníka řízení, je nutno vycházet ze znění ustanovení § 38 odst. 2 správního řádu, dle něhož *jiným osobám správní orgán umožní nahlédnout do spisu, prokáží-li právní zájem nebo jiný vážný důvod a nebude-li tím porušeno právo některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem.*

[14] Podmínkami, které musí splnit třetí osoba, aby mohla nahlédnout do správního spisu, se Nejvyšší správní soud již několikrát zabýval. V rozsudku dne 22. 7. 2010, č. j. 9 As 17/2010-73, dovodil, že *„ustanovení § 38 odst. 2 správního řádu váže oprávnění nahlédnout do spisu na prokázání vážných důvodů či právního zájmu. Nestačí tedy pouze povinnost tyto důvody tvrdit, ale též prokázat. Důkazní břemeno leží zcela nepochybně na žadateli o nahlédnutí do spisu.“* Nejvyšší správní soud také dovodil, že *„povinnost tvrzení a povinnost důkazní není ve vztahu k nahlížení do spisu dle § 38 odst. 2 správního řádu samoučelnou. Jsou to totiž právě skutečnosti uváděné žadatelem o nahlížení do spisu a týkající se tvrzeného právního zájmu či jiného vážného důvodu, které správnímu orgánu umožňují posoudit, zda je v konkrétním případě na místě umožnit žadateli do spisu (příp. do jeho části) nahlédnout, nebo zda je případné poskytnout ochranu právům některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejnému zájmu, a nahlédnutí do spisu žadateli s odkazem na překážku předvídanou § 38 odst. 2 správního řádu in fine neumožnit“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2011, č. j. 8 As 80/2010-68).

[15] Ze správního spisu je zřejmé, že stěžovatelka svou žádost odůvodnila pouze možností „*podat námitky a vyjádřit se k podkladům rozhodnutí v rámci probíhajícího řízení.*“ Ani v odvolání na obsah své žádosti o účastenství neodkázala ani ji nijak nezmínila.

[16] Nejvyšší správní soud se shoduje s krajským soudem, že důvody žádosti o zařazení do okruhu účastníků řízení a žádosti o nahlížení do spisu spolu primárně nesouvisí. Zatímco účelem prvního je získat postavení účastníka řízení, a je nutné prokázat přímé dotčení na svých právech a povinnostech, u druhého je nutné prokázat právní zájem či jiný vážný důvod pro nahlížení do spisu.

[17] Břemeno tvrzení a břemeno důkazní tížila stěžovatelku. Přijetí stěžovatelkou zastávaného výkladu by vedlo k tomu, že by správní orgány při řízení o žádosti měly vždy přihlížet nejen k obsahu samotné žádosti, ale i veškerých jiných předchozích podání učiněných žadatelem, ve kterých by měly vyhledávat, zdali neobsahují relevantní tvrzení pro posuzovanou žádost. Stěžovatelce přitom nic nebránilo na důvody údajně obsažené ve své žádosti o účastenství alespoň odkázat, pokud měla za to, že skrze ně může dosáhnout vyhovění žádosti o nahlédnutí do spisu. Stěžovatelka však neuvedla, jaký právní zájem na nahlédnutí do spisu má, natož aby jej prokázala. Totéž platí o vážném důvodu pro nahlížení. Možnost podat námitky a vyjádřit se k podkladům rozhodnutí v probíhajícím řízení „právní zájem“ ani „jiný vážný důvod“ nepředstavují. Judikatura Nejvyššího správního soudu, na niž stěžovatelka v kasační stížnosti poukazovala, není přílehavá, neboť správní orgán nezaložil své rozhodnutí na hodnocení případných výsledků nahlížení do spisu, ale na nedostatku tvrzení (a prokázání) splnění zákonných předpokladů pro vyhovění žádosti. Krajský soud také správně poukázal na odlišnosti nyní posuzované věci od žádosti o nahlížení ve věci rozhodnuté Nejvyšším správním soudem dne 19. 9. 2019 pod č. j. 9 As 361/2018-47, kde bylo stěžovatelce vyhověno, neboť relevantní skutečnosti odůvodňující její zájem na nahlížení do spisu od počátku tvrdila. Lze tedy uzavřít, že námitka stěžovatelky je nedůvodná.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[18] Na základě výše uvedeného dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s. zamítl.

[19] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl na základě § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů nenáleží. Žalovanému, který byl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, pak soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. října 2023

pokračování

Mgr. Eva Šonková
předsedkyně senátu